

47. Zināšanu ideoloģijas dvīņubrāļi

Tā dēvētajā sadzīves filosofijā, kuras visizplatītākā tribīne ir virtuve, alus bārs un Interneta komentāri, ideoloģijai ne reti pārmet melošanu. Daudzi cilvēki netic ideoloģijai. Viņi uzskata, ka ideoloģija balstās uz meliem. Daudziem cilvēkiem šķiet, ka ideoloģija strādā ar melīgām ķimikālijām.

Taču faktiski tā tas nav. Precīzāk jāsaka: agrāk tā tas nebija. Tradicionāli ideoloģija nebalstās uz meliem. Ideoloģija galvenokārt balstās uz emocionālām konstrukcijām, kurām ir ļoti augsta idealizācijas pakāpe. Tik augsta, ka daudziem cilvēkiem šīs konstrukcijas izklausās kā meli.

Tā, piemēram, sociālisma ideoloģija, viena no galvenajām Jauno laiku ideoloģijām Rietumu civilizācijā, maksimāli idealizē sociālo taisnīgumu, vienlīdzību, cilvēku nākotnes perspektīvas. Otra ļoti svarīga Jauno laiku ideoloģija, nacionālsociālisms (nacisms), maksimāli idealizē rasi, valsti, dzimto zemi, radot slaveno vācu asins un zemes mistrojumu (*Blut-und-Boden-Ideologie*). Jauno laiku trešā svarīgākā ideoloģija, liberālisma ideoloģija, idealizē privāto iniciatīvu, tirgus ekonomiku, cilvēka individuālo brīvību.

Minētās ideoloģijas nemelo un neko nepasniedz nepatiesā gaismā. Visas minētās ideoloģijas balstās, kā jau teicu, uz maksimālu idealizāciju. Emocionālās konstrukcijas (sociālais taisnīgums, valsts, rase, cilvēka individuālā brīvība u.c.) tiek ieteiktas maksimālu ideālu formātā kā augstākā pilnība un ļaužu centieniem augstākais galamērķis.

Saprotams, jebkurai idealizācijai nākas rēķināties ar ticamības pakāpi un attiecīgā ideāla reālās sasniegšanas dinamiku. Ja ideologu solītie ideāli praktiski netiek ne mazākā mērā sasniegti, tad ideoloģija zaudē ticamību un vairs nespēj atbalstoties cilvēku apziņā.

Kā zināms, sociālisma sistēma (sociālisma ideoloģija) sabruka vienā naktī, jo cilvēki jau sen vairs neticēja sociālisma ideāliem. Cilvēki jau sen zināja, ka viņiem tiek „pūstas pīlītes”. Sociālisma sistēmas sabrukumam bija dažādi iemesli, taču viens no psiholoģiski dziļākajiem iemesliem bija ideoloģiskais neadekvātums.

Tas pats sakāms par nacisma ideoloģiju. Tikai šajā gadījumā, domājams, galvenā loma ir cilvēku kaunam par rasu teoriju - *Blut-und-Boden-Ideologie*. Cilvēces morāli humānajā attīstībā XX gadsimta otrajā pusē neiederās kāda etnosa (rases) ģenētiskā, intelektuālā, politiskā, ģeopolitiskā, ekonomiskā, kulturoloģiskā pārākuma un īpašo tiesību demonstrācija. Ne velti nacisma recidīvi („Latviju tikai latviešiem” u.tml.) tiek nekavējoties kategoriski nosodīti, jo nav pieņemami mūsdienu sabiedrībā. Etniskās tolerances līmenis ir ļoti augsts mūsdienu sabiedrībā, un mūsdienu sabiedrība lepojas ar saviem vispārcilvēciskās brālības un konsolidācijas panākumiem.

Tomēr cilvēku priekšstatiem par ideoloģijas melīgumu ir reāls pamats. Pēc II Pasaules kara līdz pat šodienai ar ideoloģiskajiem meliem nākas regulāri sastapties, jo tika radīta jauna tipa ideoloģija, kas pilnā mērā balstās uz meliem.

Melīgās jaunā tipa ideoloģijas rašanos veicināja sociāli politiskie apstākļi. Pēc II Pasaules kara cilvēces dzīvē pirmo reizi radās apstākļi, kuri lika būtiski izmainīt ideoloģijas saturu un funkciju.

Idealizēto emocionālo konstrukciju vietā stājās zināšanu bloki par noteiktām tēmām. Respektīvi, jaunā tipa ideoloģija tiecās vajadzīgajā virzienā ietekmēt cilvēku zināšanas. Jaunā tipa ideoloģija cilvēkiem neko nesola un cilvēkus nekur neaicina. Jaunā tipa ideoloģija vienīgi sniedz cilvēkiem zināšanas. Sniedz tādas zināšanas, lai cilvēki visu uztvertu un novērtētu ideoloģiski vajadzīgajā virzienā. Jaunā tipa ideoloģija cilvēkus zombē nevis ar skaistiem lozungiem, bet ar speciāli atlasītām un apstrādātām zināšanām. Tāpēc jaunā tipa ideoloģiju vēlos dēvēt par zināšanu ideoloģiju. Ja agrāk ideoloģijas saturs un funkcija bija tautas cilvēciskās kvalitātes uzlabošana un valsts celtniecība, mobilizējot konkrētu sabiedrību (nāciju) noteiktu tagadnes un nākotnes uzdevumu izpildei, tad pēc II Pasaules kara ideoloģijas misija radikāli izmainījās.

Pirmkārt, jaunā tipa ideoloģija adresēta visai cilvēcei.

Otrkārt, jaunā tipa ideoloģijas uzdevums ir ietekmēt visas cilvēces zināšanas par noteiktām parādībām. Un, lūk, jaunā tipa ideoloģijas melīgums izpaužas tādējādi, ka tiek izplatītas nepatiesas zināšanas.

Pēc II Pasaules kara cilvēces vēsturē pilnīgi jauns notikums bija tā saucamais aukstais karš. Cilvēce lieliski pazina „karstos karus”, risinot konfliktus bruņotā veidā un frontes ierakumos. Ar „auksto karu” cilvēce sastapās pirmo reizi. Konfliktus nācās risināt ideoloģiskā veidā. Pats par sevi saprotams, ka „aukstais karš” (reāli – ideoloģiju karš) stimulēja jauna tipa ideoloģijas rašanos, un ideoloģijas jauns tips tika ļoti veiksmīgi radīts.

To radīja anglosakšu politiskā elite ASV virsvadībā. PSRS ideoloģijā pēc II Pasaules kara nekas principā nemainījās, turpinot planetārā mērogā propagandēt sociālisma (komunisma) skaistos ideālus. Rietumu jaunā tipa ideoloģija nepropagandē skaistus ideālus, bet noteiktas zināšanas par visjaunāko laiku vēsturi, PSRS, sociālismu.

Skaidrs, ka zināšanu propaganda (zināšanu ideoloģija) ir piezemētāks un masu cilvēkiem saprotamāks līmenis nekā komunistiskās nākotnes skaistās fantāzijas. Tāpēc nav jābrīnās, ka PSRS zaudēja „aukstajā karā”.

„Aukstais karš” sākās 1946.gada sākumā. Pirmo reizi jēdzienu „aukstais karš” Džordžs Orvels lietoja jau 1945.gada 19.oktobrī kādā no saviem rakstiem.

„Aukstā kara” abu pretinieku galvenais mērķis bija diskreditācija. PSRS centās diskreditēt kapitālisma iekārtu, anglosakšu politiskā elite centās diskreditēt sociālisma iekārtu. Realizējot savu mērķi, PSRS galvenokārt slavēja sociālisma priekšrocības, bet anglosakšu politiskā elite galvenokārt izplatīja konkrētas zināšanas, tādējādi formējot planētas iedzīvotāju izglītības saturu par PSRS, sociālisma sistēmu un Jauno laiku vēsturi. Var droši teikt, ka arī pašlaik cilvēces prāvas daļas zināšanas par daudzām tēmām ir „aukstā kara” jaunā tipa ideoloģijas sasniegums.

Diskreditācija, cieņas un autoritātes graušana, ne vienmēr prot atsacīties no melošanas. Diskreditācija var izmantot dažādus līdzekļus un tajā skaitā var nemelot. Anglosakšu politiskā elite izmanto melus.

Manuprāt, pašlaik pasaules sabiedrībai ir skaidrs, kāpēc tas tā notiek. Pašlaik var droši (argumentēti) teikt, ka anglosakšu politiskā elite nekaunās par savu melošanu un pat publiski lepojās, ka ar melošanu ir guvusi panākumus. Anglosakšu politiskās elites pārliecībā melošana ir viņu politoloģiskās mentalitātes morāli normāla parādība.

Tā, piemēram, anglosakšu politiskā elite melīgi apsolīja Gorbačovam nepaplašināt NATO, anglosakšu politiskā elite savā laikā apsolīja nebombardēt Belgradu un nesen Lībiju, tāpēc Krievija (prezidents Medvedjevs) atbalstīja ANO Drošības padomes attiecīgo rezolūciju; nupat Kijevā anglosakšu politiķi pēc apmēram 20 minūtēm melīgi lauza noslēgto vienošanos ar Ukrainas prezidentu Janukoviču. Tie ir populārākie piemēri, kurus tagad izmanto pasaules analītiķi, vērtējot ASV un tās tuvāko sabiedroto valdošās elites morālo līmeni.

1949.gadā izdotajā ļoti plaši „uzpiārētajā” romānā „1984” attēlotā Patiesības ministrija (melu fabricēšanas iestāde) tagad asociējās ne tik daudz ar PSRS, kā ar ASV. Romānā minētie absurdie lozungi „Karš ir miers”, „Brīvība ir verdzība”, „Nezināšana ir spēks” ir dzīves realitāte vadāmā haosa laikmetā, kad dominē iracionālas politiskās kombinācijas un ideoloģija balstās uz fantastiskiem meliem.

Mūsdienās var okupēt citu valsti un medijos cilvēcei iestāstīt, ka okupanti ir ieradušies valstī nodibināt mieru un demokrātiju. Var iestāstīt, ka okupanti dod okupētajai tautai brīvību, kas, protams, reāli ir verdzība un nacionālo bagātību izlaupišana. Tipiskākais piemērs ir „Irakas brīvība” (*Operation Iraqi Freedom*), kā saucās ASV un NATO militārā operācija, okupējot Iraku 2003.gadā.

Latvijā mums ir ļoti labi zināms, kāda vērtība ir lozungam „Nezināšana ir spēks”. Pie mums anglosakšu politiskās elites uztraudzībā nekad nav bijusi kompetenta (zinoša) vara. Pie mums nezināšana ir vienīgais politiskais spēks. Pie mums pēcpadomju gados faktiski nekad nav bijis parlamentārais, valstiski administratīvais, tieslietu, augstākās izglītības iestāžu, biznesa, masu komunikācijas līdzekļu, garīgās kultūras iestāžu spēks, kas balstītos uz nopietni vērtējamām zināšanām. Latvijas moto noteikti ir „Nezināšana ir spēks”.

Grūti iedomāties, cik dziļam ir jābūt melošanas cinismam, lai pateiktu (tas notika 1996.g.), ka ASV ārpolitikas mērķis ir „labvēlīga/labsirdīga/labdarīga/devīga globālā hegemonija” („*benevolent global hegemony*”). Tik odiozs leksiski semantiskais salikums (labvēlība + hegemonija) var ienākt prātā tikai ļoti ciniskā un izteikti iracionālā atmosfērā, kad melošana jau ir mentalitātes organiska sastāvdaļa un institucionāli akceptēta darbība. Saskaņā ar minēto mērķi tautām (arī latviešiem) ir laimīgi jāsmaida, ka amerikāņi svešā zemē realizē labvēlīgu/labsirdīgu/labdarīgu/devīgu (tādi ir angļu vārda „*benevolent*” latviskie varianti) hegemoniju – kundzību un valdošo pārakumu.

Cilvēces militārā gudrība māca, ka nav saprātīgi vienlaikus karot ar vairākiem ienaidniekiem. Šī gudrība tika ņemta vērā arī „aukstajā karā”. Katra puse karoja tikai ar vienu ienaidnieku. Lai realizētu minēto militāro gudrību un karotu tikai ar vienu ienaidnieku, abām pusēm bija jāveic zināma, sacīsim, metodoloģiskā operācija; proti, precīzi jānorobežo un jādefinē ienaidnieks. Tas bija nepieciešams tāpēc, ka abām pusēm vajadzēja pieņemt lēmumu par nacismu (plašākā izpratnē – fašismu).

PSRS „aukstajā karā” par galveno ienaidnieku pasludināja kapitālistisko iekārtu, kuras necilvēciskākais variants ir nacisms (fašisms). Fašistiskās valstis tika sakautas, tāpēc PSRS ideoloģija bija pievērsta kapitālistiskās iekārtas kritikai un tajā skaitā nacisma (fašisma) atdzimšanas nepieļaušanai kapitālistiskajā iekārtā. Sociālisma ideologiem nacisms nebija metodoloģiskā problēma. Nacisms ir milzīgs ļaunums un tā restaurācija nav pieļaujama. Tāpēc sociālisma ideoloģiskā pieeja bija skaidra un viendabīga- galvenais ienaidnieks ir kapitālisms.

Turpretī anglosakšu politiskajai elitei nacisms pēc II Pasaules kara sagādāja lielas problēmas. Protams, nacisms arī Rietumos tika pasludināts par lielu ļaunumu. Rietumu valstis radīja juridisko bāzi, lai likumdošanā nepieļautu nacisma publisku klātbūtni savā zemē.

Šajā sakarā Internetā tika ievietots interesants anonīms komentārs par aktivitātēm Latvijā 16.martā. Tas ir uzrakstīts „mūsdienīgā” latviešu valodā, taču domu var saprast: „savadi ,ka daugavas vanagi,kuri izdomaja provokaciju datumu 16 marta,nekad kops 1952 gada nav sarikojusi nevienu gajienu savas mitnes zemes,ne Vacija,ne Asv ,ne Kanada,ne Australija.PAREIZI REALI BIDAS NOKLUT CIETUMA PAR NEONACISMA PROPOGANDU.bet latvija var atrast jaunos vl analfabetes ,kuri 16 marta Riga riko provokācijas pie Brīvības pieminekla ar saviem,„gajieniem,,”.

Jau tūlīt pēc kara anglosakšu politiskajai elitei galvassāpes sagādāja zinātnieki, kuri sāka enerģiski interesēties par nacisma idejisko ģenēzi. Zinātnieki ļoti ātri noskaidroja, ka nacisma dzimtene ir Anglija. Vācu nacisti ar fīreru priekšgalā savas etnopolitiskās un rasu teorijas radoši smēlās britu intelektuālajā mantojumā. Galvenokārt britu koloniālās politikas teorētiskajos pamatojumos.

Par to, kā anglosakšu politiskā elite mūsdienās neļauj publicēt darbus par vācu nacisma izcelsmi Anglijā, visvairāk var pastāstīt Bakū dzimušais Vācijas, ASV un Meksikas universitāšu profesors izcilais armēņu izcelsmes sociologs un vēsturnieks Manuels Sarkisjancs (*Emanuel Sarkisyanz*, 1923). Viņš ir uzrakstījis fundamentālus darbus par nacisma laboratoriju Anglijā. Internetā ir ievietots viņa stāstījums par rafinēto pretošanos izdot viņa monogrāfijas.

Anglosakšu politiskā elite atrada izeju, ko darīt ar nacismu. Tika pieņemts reti zemisks lēmums nacismu un sociālismu atzīt par dvīņubrāļiem. Lai diskreditētu PSRS, sāka zemiski sludināt, ka sociālisms ir tāds pats ļaunums kā nacisms. Pasaules sabiedrību sāka pārliecināt, ka nacisms un sociālisms ir identiski fenomeni.

Tāda zemiska konstrukcija anglosakšu politiskajai elitei bija ļoti izdevīga, jo tā palīdzēja piesavināties PSRS grandiozo ieguldījumu uzvarā pār nacistisko Vāciju. Pateicoties tādai zemiskai konstrukcijai, pasaules sabiedriskajā domā varēja iezombēt melīgas zināšanas par ASV uzvaru II Pasaules karā un PSRS nacistisko (fašistisko) būtību.

Anglosakšu radītajai jauna tipa ideoloģijai, kas balstās uz nepatiesu zināšanu izplatīšanu, ir milzīgi panākumi. Tas ir jūtams arī Latvijā. Medijos tiek regulāri rakstīts, ka „simboliskās vienādības zīmes likšana starp Staļina un Hitlera režīmiem ir vairāk vai mazāk noticis fakts”,

„Nacisms un staļiniskais komunisms – līdzvērtīgi”, „Lamuvārds “fašisms” mums parasti asociējas ar vēsturisko sarkano vai brūno totalitārismu”.

Melīgā jaunā tipa ideoloģija ignorē, piemēram, Hitlera, Čērčila, Rūzvelta, Rietumu antifašistiskās kustības un izcilāko intelektuāļu viedokli par nacisma un sociālisma kardinālajām atšķirībām. Melīgā jaunā tipa ideoloģija ignorē to cilvēku piemiņu, kas atdeva dzīvību kaujās pret nacistu armiju. Tajā skaitā ASV 418 000 kritušo un 74 000 bez vēsts pazudušo karavīru piemiņu. PSRS demogrāfiskie zaudējumi II Pasaules karā bija 26,6 miljoni cilvēku.

Ikvienam interesentam ir pieejams Hitlera nacionālsociālisma (nacisma) un sociālisma salīdzinājums. Hitlers neatzina nacionālsociālisma un sociālisma līdzvērtību. Nepārvaramās atšķirības viņa ieskatā ir šādas. Nacionālsociālisms pretstatā sociālismam nenoliedz privātīpašumu un cilvēcisko individualitāti. Atšķirībā no sociālisma nacionālsociālisms ir patriotisks. Hitlers saka, ka nacionālsociālistisko partiju viņš varēja nosaukt par liberālo partiju. Taču to nedarīja, jo nacionālsociālisti nav internacionālisti. Nacionālsociālisti ir nacionālisti, bet nevis internacionālisti. Nacionālsociālisti savai valstij pieprasa izpildīt strādājošo šķiras taisnīgās prasības, balstoties uz rases solidaritāti. Sociālismā turpretī valda proletariāta šķiriskā solidaritāte. Nacionālsociālistiem rase un valsts ir vienots veselums. Sociālistiem tā tas nav. Viņiem rase vispār neinteresē.

Sociālisms un fašisms nav dvīņubrāļi V.Čērčila Fultonas runā 1946.gada 5.martā. Gluži pretēji. Čērčils krasi pretstata fašistisko Vāciju un PSRS. Viņš aicina nepieļaut neofašisma un neofašistisko valstu rašanos. PSRS viņam nav fašistiska vai neofašistiska valsts.

Savā runā viņš brīdina par PSRS ģeopolitiskās varenības („padomju sfēras”) pieaugumu un „dzelzs priekškara” rašanos Eiropā, to sašķelot divās atšķirīgās un naidīgās daļas, tādējādi likvidējot eiropiešu vēsturisko vienotību. Šajā ziņā Vinstona Čērčila loģika ir pamatota. Tā ir gudra un patriotiski noskaņota valstsvīra loģika, domājot par savas zemes un anglosakšu ģeopolitisko interešu saglabāšanu. Taču nekādā gadījumā viņš nepieļauj sociālisma un fašisma vienādošanu.

To nepieļāva arī ASV prezidents Franklins Rūzvelts. Diemžēl viņš nepiedzīvoja uzvaru pār nacismu. Prezidents mira 1945.gada 12.aprīlī. Daudzi analītiķi viņa nāvi uzskata par Rietumu politikas stratēģisko robežu. Pēc Rūzvelta nāves Rietumu politiskā elite sāka brāļoties ar fašismu un fašisma eliti integrēja savā elitē. Jebkurā gadījumā tas ir fakts, ka pēc kara fašisti tika inkorporēti cīnītāju pulkā pret PSRS.

Nacismu un sociālismu nevienādoja Rietumu izcilais zinātnes filozofs Karls Popers (*Karl Raimund Popper*, 1902-1994) savā klasiskajā darbā „Atvērta sabiedrība un tās ienaidnieki” (1945). Viņš pat neuzdrošinājās jēdzienu „totalitārisms” attiecināt uz sociālismu, kā to tagad ar vieglu roku dara ļoti daudzi runājoši un rakstoši eksperti.

Aleksandrs Zinovjevs (*Александр Александрович Зиновьев*, 1922-2006), Rietumu civilizācijas loģikas un socioloģijas ģēnijs, no PSRS izsūtīts zinātnieks un rakstnieks, atzina: „Staļins izcīnīja triumfālu uzvaru, turklāt pretēji visām tā laika prognozēm, kas paredzēja Hitlera ātru uzvaru. It kā uzvarētājus netiesā. Taču attieksmē pret Staļinu viss notiek pretēji: visu veidu pigmeju mākonis velta titāniskas pūles, lai falsificētu vēsturi un nozagtu Staļina un staļinisma lielo vēsturisko uzvaru”.

Rietumos nacismu jau nosodīja 30.gados. Materiālu tam pietika. Nacisma iezīmes spilgti izpaudās fašisma labējās politiskajās kustībās Itālijā no 10.gadiem, vēlāk Rumānijā, Portugālē, Spānijā, Bulgārijā, Ungārijā, Polijā, Igaunijā, Latvijā. Vācijā Nacionālsociālistiskā vācu strādnieku partija (*„Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei”*) tika dibināta 1920.gadā. Harbinā no 1931.gada darbojās Viskrievijas fašistiskā partija, ASV no 1933.gada darbojās Viskrievijas fašistiskā organizācija. Taču pirmskara nacisma nosodījumā neeksistēja dvīņubrāļi – nacisma un sociālisma identiskums.

Zinātnieku aprindās valda uzskats, ka dvīņubrāļu reakcionārā „analītika” sākās austriešu ekonomista un sociālā filozofa Frīdriha Augusta fon Hajeka (*Friedrich August von Hayek*, 1899-1992) grāmatā „Ceļš uz verdzību” (1944).

Fon Hajeks nodzīvoja dāsnu mūžu. Viņš netiecās radīt savas teorijas, bet nepārtraukti cīnījās pret citu autoru teorijām. Viņš savā mūžā cīnījās pret britu ievērojamā ekonomista Džona Keinsa zinātniskajiem uzskatiem, kolektīvismu, totalitārismu, holismu, scientismu, vēsturiskumu, konstruktīvo racionālismu, mūža beigās pret sociālo liberālismu. II Pasaules kara laikā viņš dzīvoja Anglijā un cīnījās pret sociālismu.

Fon Hajekam nepatika sociālisms. Viņš sociālismu uzskatīja ne tikai par savu, bet visas cilvēces lielāko ienaidnieku. Lai nostiprinātu savu tēzu prestižu, fon Hajeks sociālismu vienādo ar fašismu. Turklāt nebaidās zinātniski grēkot, jo viņaprāt sociālismā un fašismā kopīgākais esot totalitārisms. Fon Hajeka grāmatu Rietumu zinātnieki novērtēja kā fantastisku pārspīlējumu.

Fon Hajeks ir pionieris divējādā ziņā. Viņš pirmais apskata fašisma un sociālisma kopību, un pirmais sociālajās zinātnēs iedibina tradīciju jēdzienu „totalitārisms” lietot negatīvā nozīmē.

Jēdzienu „fašisms” vispārinoši populārā nozīmē tolaik jau lietoja daudzi autori. Tā, piemēram, austriešu psihologs Vilhems Raihs (*Wilhelm Reich*, 1897- 1957) 1933.gadā publicēja grāmatu „Masu psiholoģija un fašisms”, kuru cītīgi lasīja Rietumu izglītotā sabiedrība. Taču jēdzienu „totalitārisms” pirms fon Hajeka zinātnē visi lietoja pozitīvā nozīmē.

Ļoti svarīgi ir tas, ka K.Popers jēdzienu „totalitārisms” neattiecināja uz sociālismu. Viņš rīkojās godīgi. Viņš analizēja totalitārisma vēsturisko izcelsmi un filosofiski analītisko interpretāciju, sākot ar Platona darbiem un totalitārisma izpausmes saskatīja Rietumu kultūras visos laikmetos. Vienmēr kādi politiskie spēki uzsvēra valsts totalitāro svētību.

Jēdziens „totalitārisms” ir cēlies no latīņu „*totalitas*” – pilnība, mērķtiecīgums. XX gs. 20.gados jēdzienu „totalitārisms” attiecināja uz Itāliju, kur B.Musolīni veidoja totalitāru valsti („*stato totalitario*”). Itālijā un Vācijā (30.gados) jēdzienam „totalitāra valsts” bija pozitīva nozīme. Tika slavētas valsts rūpes par cilvēku dzīvi. Opozīcija, saprotams, kritizēja valsts politiku. Tomēr kopumā totalitārisms neasociējās ar kaut ko šausmīgu un absolūtu ļaunumu. Savukārt itāļu opozīcija kritiski izsacījās nevis par Musolīni totalitārismu, bet gan autoritārismu. Tas nav viens un tas pats.

Fon Hajekam neveicās. Viņš nekļuva galvenais sociālisma, nacisma un totalitārisma kritiķis. CIP par galveno vācu un padomju totalitārisma kritiķi „uzpiārēja” savu finansēto projektu aktivisti ASV dzīvojošo autori Hannu Ārenti (*Hannah Arendt*, 1906 -1975). Viņas grāmata „Totalitārisma izcelsme” (1951) tagad tiek nemitīgi slavināta arī tādos Latvijas saitos kā „satori.lv”. Tie, kuri īpaši naidīgi salīdzina sociālismu un fašismu var kļūt par H.Ārentes prēmijas laureātu. No 1994.gada prēmiju piešķir Brēmenes pašvaldība kopā ar H.Bella fondu.

Pēc H.Ārentes par totalitārismu rakstīja daudzi zinoši cilvēki – Raimons Ārons, Karls Fridrihs kopā ar Z.Bzežinski un viens pats atsevišķi, Milovans Džilass u.c. Taču par totalitārisma pētniecības korifeju joprojām tiek pasniegta skaista un literāri talantīga dāma – Hanna Ārente. Viņa ir totalitārisma kritikas simbols.

Zināšanu ideoloģijai, protams, neinteresē tādas smalkas nianšes kā zināšanu patiesīgums un zinātniskums. Tas nekas, ka H.Ārentes grāmatā, teiksim, jēdziens „totalitārisms” lietots ļoti šauri, ar to apzīmējot tikai Hitlera valdīšanas laiku (1933-1945) un Staļina valdīšanas laiku (1930-1953). Zināšanu ideoloģijas galvenais mērķis uzburt liberālās demokrātijas fundamentālākā ienaidnieka tēlu, diskreditēt PSRS un parādīt sociālismu kā šausmīgu ļaunumu Ārentes kundzes grāmatā ir sasniegts. Zināšanu ideoloģijai neinteresē CIP mākslīgi „uzpiārētās” Ārentes kundzes grāmatas radikālā kritika, kas gadu desmitiem turpinās Rietumu zinātniskajās aprindās. Piemēram, izcilā vācu sociālo zinātņu teorētiķa Kārļa Šmita (*Carl Schmitt*, 1888 - 1985) būtiskās iebildes pret H.Ārentes konceptuālo primitīvismu. Zināšanu ideoloģija atbalsta tikai tos plašai auditorijai viegli uztveramos publicistiskos darbus, kuros ir noniecināta Padomju Savienība un izraisīts emocionālais šoks pret sociālismu. Tāpēc zināšanu ideoloģija aktīvi izmanto arī A.Solžeņicina darbus, jo to galvenā priekšrocība ir šoks par milzīgo teroru, kaut gan upuru skaits ir ļoti bezatbildīgi pārspīlēts un tekstiem nav nekāda literāri mākslinieciskā vērtība.